

Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola, Československej armády
15, Moldava nad Bodvou - Szepsi

Plán práce koordinátorky výchovy k ľudským právam v školskom roku 2017/2018

Vypracovala: Anna Iskrová
Koordinátor pre výchovu k ľudským právam

Obsah

Obsah	0
I. Hlavné úlohy a ciele:	1
II. Obsah práce	2
III. Plán aktivít	2
IV. Očakávané výsledky	4
V. Aktivity pre učiteľov – prílohy	5
VI. Skrátená verzia Dohovoru o právach dieťaťa	8

I. Hlavné úlohy a ciele:

Plán práce koordinátora pre ľudské práva bol skoncipovaný na základe Pedagogicko- organizačných pokynov na školský rok 2018/2019, Dohovoru o právach dieťaťa, Listiny ľudských práv, nového Štátneho vzdelávacieho programu, Školského vzdelávacieho programu a plánu práce školy.

Cieľom výchovy k ľudským právam je motivovať a viesť žiakov takým spôsobom, aby problematika ľudských práv vzbudzovala ich záujem a viedla ich k aktívnemu osvojovaniu si základných pojmov, vedomostí, zručností a návykov v súlade s Národným plánom výchovy k ľudským právam. Žiaci sa majú aktívne zapájať do činností a aktivít školy, ktoré v nich formujú správne životné postoje, podporujú ľudskú dôstojnosť, humanizmus a toleranciu, rozvíjajú hodnoty na ochranu človeka, života a životného prostredia. Dôležitou črtou je budovať u žiakov schopnosť otvorene sa vyjadriť v prípade nesúhlasu s porušovaním ľudských práv v akejkoľvek podobe. Z daného vyplýva zvolený **hlavný cieľ** koordinátora v šk. r. 2018/2019 - **založiť a rozbehnúť prácu školského parlamentu**. Ak deťom umožníme formulovať a vyjadriť svoje názory, prijímať primerané informácie o záležitostiach, ktoré sa ich dotýkajú a participovať na rozhodnutiach o takýchto záležitostiach, môže to deťom prospieť v mnohých smeroch:

- pomôže im to rozvinúť pocit vlastnej sily, deti nadobudnú väčšiu sebadôveru
- deti získajú nové zručnosti, vďaka čomu budú schopné lepšie pochopiť zodpovednosť, príčinu a dôsledok, ako aj vzájomné prepojenie mnohých problémov
- posilní sa ich vnímanie a schopnosť porozumieť a oceniť postoje a potreby iných

Ciele výchovy k ľudským právam sa budú realizovať priebežne podľa mesačných plánov formou triednych i školských podujatí.

Plán práce je otvorený a bude reagovať na aktuálne potreby a podnety zo strany vyučujúcich, žiakov i rodičov.

Práva detí

1. V pedagogickom procese rešpektovať Dohovor o právach dieťaťa. Veku primeranou formou oboznamovať deti a žiakov s ich právami a povinnosťami v zmysle tohto dokumentu s využívaním aktivizujúcich metód.
2. V súlade s Koncepciou boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019 využiť metodický list s odporúčaniami a metodickými ukážkami zameranými na multidisciplinárny prístup v procese identifikovania znakov radikalizácie mládeže na www.statpedu.sk.
3. Využiť informácie v texte Metodická pomoc k téme osobnostný a sociálny rozvoj žiakov, Materiál je dostupný na www.statpedu.sk.

II. Obsah práce

Koordinátor pre ľudské práva bude monitorovať, koordinovať a metodicky usmerňovať výchovu pre ľudské práva na škole, spolupracovať s vedením školy, výchovným poradcom a triednymi učiteľmi. V súlade s Dohovorom o právach dieťaťa bude monitorovať správanie sa detí a ich zmeny a zabezpečovať ich aktívnu ochranu.

Hlavné metódy a formy práce:

- aktívna práca školského parlamentu a akcie ním organizované, stretnutia minimálne raz týždenne
- nástenky a výstavy, príprava plagátov, vizuálna podpora pocitu bezpečia a prijatia
- rozhovory, besedy, písanie úvah/esejí zážitkové metódy,
- začlenenie danej témy do vyučovacích predmetov,
- práca s internetom,
- aktivity zamerané na prosociálne správanie,
- monitorovanie správania žiakov a dodržiavanie práv,
- usporiadanie školskej súťaže,
- zaradenie koberca do triedy, kde žiaci budú sedieť v kruhu pri diskusných aktivitách,
- postupné zavedenie motivačných pravidiel:
 - o Tímovosť - pomáhame si
 - o Sebakontrola - kontrolujeme a rešpektujeme sa
 - o Snaživosť - makáme a úlohy doťahujeme do konca.
- besedy s učiteľským zborom na tému motivácie, podávania spätnej väzby a usmerňovania žiakov

III. Plán aktivít

15.9.	Medzinárodný deň demokracie	Prednáška na tému demokracia. Začiatok realizácie projektu - Školský parlament.
21.9.	Medzinárodný deň mieru	Deň, keď si všetci pomáhame a ďakujeme si - nominácie v triedach: žiaci ocenia spolužiakov. Nástenka: Škola = moje bezpečné miesto. Kedy sa cítim bezpečne? Vysvetlenie prečo máme pravidlá. Čo môžeme urobiť my, aby sme všetci nažívali v mieri?
23.9.	Medzinárodný deň proti sexuálnemu zneužívaniu a obchodu so ženami a deťmi	Externá prednáška - Zuzana Bendíková - sexuálna výchova
2.10.	Medzinárodný deň nenásilia	Nástenka - hnev plodí hnev, pokoj plodí pokoj - ľudia sa k nám správajú tak ako my k nim. Beseda o fungovaní mozgu a zvládání emócií.

		Nástenka a film - Ako vyzerá vojna a ako mier. Reflexia - Ako by sme chceli, aby sa ľudia k sebe správali? Čo môžem preto urobiť ja? Kedy sa ja cítim najlepšie?
17.10.	Medzinárodný deň boja proti chudobe	Nástenka + beseda (ukážka): Generačná chudoba - vysvetlenie na príbehu s rybami. Brainstorming a reflexia.
9.11.	Medzinárodný deň proti fašizmu a antisemitizmu Medzinárodný deň slobody	OBN + DEJ Role plays: sloboda vs. diktatúra, život v zajatí vs. anarchia Reflexia.
16.11.	Medzinárodný deň tolerancie	Nástenka: „Nie sme rovnakí, ale sme si rovní“ - Všetci sme jeden tím! Podpora tímovej spolupráce. Reflexia nášho správania a dodržiavania pravidiel. Téma dňa: Pomáhame si. Podpora žiakov v aktivite: Aspoň raz za deň sa niekoho spýtam: Ako ti môžem pomôcť? Nominácie - oceňovanie tolerancie, dobrých skutkov a spolupráce.
17.11.	Deň boja za slobodu a demokraciu	Aktivita organizovaná školským parlamentom. Brainstorming a beseda na tému spravodlivosť. Spolupráca s mestom - Navzájom si pomáhame
19.11.	Svetový deň prevencie týrania a zneužívania detí	Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Slovenskej jednoty 29-Prednášky a besedy pre žiakov základných škôl na témy: šikanovanie
25.11.	Svetový deň odstránenia násilia voči ženám	Spolupráca s ÚPSVaR
10.12.	Deň ľudských práv	--> Január - Február: Každý týždeň vybrané jedno konkrétne právo - vysvetlenie na nástenke. Na konci 2. mesiaca - scénka: toto sú naše práva!
20.12.	Medzinárodný deň ľudskej solidarity	Anketa: „Najlepší dobrý skutok“ Vyhlásený týždeň pomáhania si - žiaci zbierajú dobré skutky. 20.12. Vyhlásenie ankety a následné zverejnenie na nástenke.

24.1.	Deň komplementov	Žiaci a učitelia si skladajú komplementy - ústna alebo písomná forma.
27.1.	Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu	Nástenka a beseda - inšpiratívne osobnosti holokaustu.
22.2.	Európsky deň obetí zločinu	Zopakovanie si pravidiel. Reflexia: Ako sa cítim na škole? Je to pre mňa bezpečné miesto? Beseda: Čo môžem urobiť preto, aby bolo menej zločinu?
21.3.	Medzinárodný deň boja proti rasovej diskriminácii	Písanie úvah: Prečo existuje rasová diskriminácia?
4.4.	Medzinárodný deň bez násilia	Trénovanie techník ako zvládať stres a emócie - deň sebakontroly.
15.5.	Medzinárodný deň rodiny	DOD
4.6.	Medzinárodný deň nevinných detských obetí agresie	Učenie si obetí, ktoré sme osobne poznali. Diskusia: Čo môžeme urobiť my, aby k agresii nedošlo?
12.6.	Svetový deň proti detskej práci	Nástenka: dôležitosť vzdelania. Aktivita: Naše záľuby. Vytvorenie nástenky z fotiek z krúžkov a mimoškolských akcií.

IV. Očakávané výsledky:

„Možno sme sa všetci narodili vedomí si svojich práv, iba si to musíme pripomenúť.“

Porozumieť ľudským právam sa dá najlepšie prostredníctvom vlastného zážitku. Takúto možnosť poskytuje každodenný život v škole. Očakávame, že učitelia budú viesť žiakov k pochopeniu podstaty takých abstraktných pojmov, ako sú sloboda, tolerancia, česťnosť a pravda. Predsudky sú často dôvodom na upieranie ľudských práv niektorým žiakom. Učitelia si budú všimáť, či sa žiaci medzi sebou nenazývajú opovrhlivými prezývkami, hanlivo nepomenúvajú spolužiakov a v prípade, že k takýmto situáciám dôjde, budú ich riešiť. Triednické hodiny budú dôležitým krokom pri ovplyvňovaní atmosféry školy v prospech ľudských práv. Učitelia a vychovávatelia budú vytvárať prostredie, v ktorom sa žiaci cítia bezpečne a podelia sa o svoje pocity a názory. Prostredie, kde sú rešpektované ich práva. Očakávame, že ponúknuté aktivity pre triednych učiteľov budú využité v prospech rozvoja kľúčových kompetencií žiakov, v prospech výchovy k ľudským právam.

PRÍLOHA Č.1a

PRAVIDLÁ V NAŠEJ TRIEDE

Cieľ: Navrhnuť práva a povinnosti žiaka, ktoré podmieňujú slobodu jeho konania.

Pomôcky: Papier a ceruzka pre každého žiaka.

Realizácia: Ako senzibilizácia nám poslúži rozhovor detí o tom, že každý človek musí dodržiavať určité pravidlá. Doma v rodine, v práci, na ulici, pri prechádzaní cez cestu, v škole poriadok školy. Pravidlá nám slúžia na to, aby sme cítili bezpečne, pokojne a boli šťastní. Potom učiteľ vyzve deti, aby sami pouvažovali o tom, aké pravidlá majú doma vo svojej rodine, v škole na ulici. Vytvoria trojice a ich úlohou bude zapísať pravidlá, ktoré navrhujú ako pravidlá pre našu triedu. Jeden zo skupiny zapíše vytvorené pravidlá na papier, ktoré potom prezentuje každá skupina pred celou triedou. Nakoniec zapíšeme pravidlá na veľký výkres.

Reflexia: Bolo náročné zostaviť pravidlá triedy? Súhlasíš so zostavenými pravidlami? Aký bol tvoj nápad pri zostavovaní pravidiel? Prečo je dôležité tieto pravidlá dodržiavať? Čo ak niekto z vás poruší pravidlo?

PRÍLOHA Č. 2

OKTÓBER: Prehľbovať sebaopoznanie, sebaúctu a sebaaprijatie (rešpekt k sebe, osobná zodpovednosť).

TAJOMSTVO V ŠKATULI

Aktivita podporuje vytváranie dobrých vzťahov v triede a vtiahnutie, aby sa každý cítil ako platný a cenný člen skupiny.

Cieľ: Akceptovať odlišnosti iných. Zistiť, že hoci sme rozdielni, máme veľa spoločného a každý z nás môže niečím prispieť.

Pomôcky: Škatuľa vystlaná látkou alebo pekným papierom a v nej je nalepené zrkadlo. Pracovný list (príloha č.7).

Realizácia: Učiteľ začne aktivitu slovami: Poznáte niekoho, kto je veľmi zvláštny? Aký je to človek? Dnes som vám priniesol kúzelnú škatuľku. Škatuľku si budete podávať. Každý z vás sa do nej teraz môže pozrieť a uvidieť niečo zvláštne; niekoho, pre každého z vás dôležitého človeka. Neprezradte ale nikomu, čo ste v škatuľke videli. Kto bol tým zvláštnym a hodnotným človekom, to je vaše tajomstvo. Potom podá škatuľku žiakovi sediacemu po jeho ľavici. Ten sa do nej krátko zahľadí a podá ju bez slova kamarátovi vľavo. Škatuľka takto putuje od žiaka k žiakovi bez akéhokoľvek komentovania. Nakoniec sa vráti k učiteľovi.

Diskutujte o tom, že v zrkadle sa odráža náš jedinečný vzhľad, máme odlišné vlasy, oči, úsmevy...V zrkadle však nevidno naše myšlienky a to, čo cítime, ani aké máme vlastnosti, hoci je to veľmi dôležité.

Pracovný list – obrázok zrkadla s rúčkou, do ktorého žiaci napíšu svoje vlastnosti, napíšu, čo by na sebe chceli zmeniť, čo sa im na sebe páči. Vytvoria skupinky a vzájomne sa rozprávajú o svojich zrkadlách. Potom sa vrátia do kruhu a diskutujú v celotriednej skupine.

Reflexia: Aké rozdielne a zhodné vlastnosti ste si všimli vo svojich zrkadlách? Čo ťa prekvapilo?... Čím je to, že každý z nás je jedinečný? Čím si jedinečný Ty? Čo máš spoločné s ostatnými? Ktoré svoje vlastnosti by si chcel(a) zlepšiť? Aký pocit si mal(a) pri tvorbe svojho zrkadla? (spracované podľa Kviečinskej, 1998).

PRÍLOHA Č.3

DEFINÍCIA SPRAVODLIVOSTI

CIEĽ: Táto aktivita na báze brainstormingu pomáha rozvíjať u detí prirodzený zmysel pre spravodlivosť.

HLAVNÁ MYŠLIENKA: Práva vychádzajú z čestnosti

POSTUP: Urobme s triedou brainstorming na tému Čo je spravodlivé? Čo nie je spravodlivé? Zapišme všetky nápady triedy na tabuľu. Snažme sa, aby nápady boli stručné. Potom požiadajme triedu, aby vytvorila malé skupinky. Dajme skupinám čas na to, aby vytvorili definíciu spravodlivosti. Definície jednotlivých skupín zapíšme na tabuľu. Pokúsme sa z nich vytvoriť jednu definíciu.

V nižších ročníkoch postačí rozhovor o tom, čo je a čo nie je spravodlivé. Trieda môže definíciu ilustrovať – spravodlivosť.

REFLEXIA: Je spravodlivosť dôležitá ? Prečo ? Viete si spomenúť na niečo z vášho života, čo bolo podľa vás nespravodlivé ? Spravodlivé ? Ako ste sa cítili ? Možno ľudí zmeniť na spravodlivých ? Čo môžeme urobiť pre to, aby spolužiaci, žiaci v škole, kamaráti, učitelia či rodičia boli spravodliví ? Ľudia na svete ? – otázka pre starších žiakov.

PRÍLOHA Č.4

PRÁVA A ZODPOVEDNOSTI

Cieľ: Rozlíšiť právo a zodpovednosť. Rešpektovať práva druhých.

Realizácia: Na úvod vysvetlíme, že ku každému právu patrí zodpovednosť, že dodržiavanie našich práv závisí od našej zodpovednosti rešpektovať práva druhých. Napr. právo slobodného vyjadrovania obmedzuje naša zodpovednosť nehovoriť nepravdivé veci, ktoré niekoho iného ponížujú, urážajú, poškodzujú dobré meno a právo na dôstojnosť. Preto práva môžeme využívať zvyčajne len v určitých medziach. Často sa práva a zodpovednosti rôznych ľudí dostávajú do konfliktu. Požiadame žiakov, aby každý do svojho zošita pod seba napísal 5 dôležitých práv, ktoré by podľa neho mal mať doma. Potom zadáme úlohu, aby nižšie napísal pod seba 5 dôležitých práv, ktoré si myslí, že by mal mať v škole.

Deti vytvoria dvojice, v nich si vymenia zošity a partner vo dvojici napíše (pripíše) do zošita spolužiaka k jednotlivým právam zodpovednosť. Na záver aktivity každá dvojica prezentuje triede po dve práva a ich príslušné zodpovednosti.

Reflexia: Výsledky jednotlivých prezentácií učiteľ zapíše na tabuľu. V diskusii sa deti vyjadrujú, či bolo ľahké alebo ťažké vymyslieť ku každému právu adekvátnu zodpovednosť.

PRÍLOHA Č.5

ROZDIELNY POHĽAD

POČET HRÁČOV: Nerozhoduje

POMOCKY: Papiere, perá, 10 rôznych obrázkov, lepiaca páska / pripínáčky ČAS: 45 minút

AKO NA TO?

Po miestnosti rozvešajte rôzne obrázky - umeleckých diel, koncertov, miest, dedín, prírody, vesmíru, módy, slávnych osobností, detí, chudobných ľudí, chorých ľudí, zločincov ...

Žiakov vyzvite, aby si bez rozprávania pozorne prezreli obrázky a urobili každý svoje poradie od 1 do 10 podľa toho, ako sa im vystavené obrázky páčia. Potom hráčov rozdeľte do menších skupiniek, aby mohli spoločne prediskutovať, aké hľadiská, faktory rozhodli o ich poradí – napríklad, kvalita obrázku, obsah obrázku, sympatie k osobám, veciam, situáciám na obrázkoch atď. Ďalej môžu diskutovať o tom, či môžu byť niektoré (ktoré) pohľady, názory, postoje správne alebo by ich spoločnosť nemala akceptovať.

Prirodzenou diskusiou môžete so žiakmi dospieť k témam rasizmu, fašizmu, intolerancie, diskriminácie, šikanovaniu, ponižovaniu a pod.

Zdroj: Do Európy hrou III. Bratislava : 2004, s. 17.

PRÍLOHA Č.6

LIETAJÚCE TANIERE:

Táto aktivita je veľmi dobrým diagnostickým nástrojom pre učiteľa, slúži na zmapovanie klímy v triede i jednotlivcov triedy.

Cieľ: Tvorivo riešiť problémy.

Pomôcky: Papierový tanier pre každého žiaka, fixky.

Realizácia: Žiaci stoja voľne v priestore, každý účastník má tanier a fixku. Ich úlohou je napísať na svoj tanier ľubovoľný problém, ktorý potrebuje vyriešiť. Po dopísaní svojho problému hodí tanier voľne do priestoru. Kto tanier chytí, prípadne nájde ho na zemi, napíše naň svoj návrh na riešenie problému a hodí ďalej do priestoru. Pod svoj návrh riešenia problému sa nepodpisuje. Hra pokračuje kým sa žiaci nedostanú späť k svojim tanierom. Odporúčame hru realizovať najviac 20. minút.

Reflexia: Žiaci so svojimi taniermi stoja v kruhu, prípadne si sadnú na koberec, podlahu a prečítajú svoj problém i zaujímavé návrhy od spolužiakov na jeho riešenie. Navrhnuté riešenia sa nehodnotia a každý žiak má právo nevyjadriť sa k svojmu problému a návrhom na jeho riešenie. (Raabe, 2006).

PRÍLOHA Č.7

KORYTNAČKA

Cieľ: Cvičiť techniku sebaovládania a schopnosť ospravedlniť sa.

Pomôcky: Motivačný príbeh – Zlostný syn (príloha č. 5).

Realizácia: Žiaci sa voľne prechádzajú po triede. Predstavujú si, že sú v ríši zvierat a prežívajú svoj krásny slnečný a pohodový deň. Každý z nich predstavuje svoje obľúbené zviera. Na signál učiteľa si predstavia, že ich niekto veľmi nahnevá, alebo práve oni urobia niečo, čo nahnevalo iných. Vtedy sa všetky zvieratká premenia na korytnačku. Kľaknú si na zem a schúlia sa do panciera. Počkajú, kým ich hnev prejde, upokojia sa a porozmýšľajú o tom, kde sa mohla stať chyba a čo by mali pre to urobiť, aby sa napravila. Potom sa znovu premenia na veselé zvieratko. Ak majú potrebu povedať niekomu zo spolužiakov vetu z motivačného príbehu, môžu to využiť: „ SI môj priateľ a veľmi si ťa vážim. Odpušť mi, prosím ťa, ak som niekedy nechal v tebe diery.“

Reflexia: Po ukončení hry sa so žiakmi porozprávame o tom ako sa cítili keď boli zvieratko a ako keď sa premenili na korytnačku. Dohodneme sa v triede so žiakmi, že túto techniku budeme využívať ak sa nám stane, že nás niečo, alebo niekto svojim správaním rozruší. Alebo sa stane, že práve my niekoho nahneváme. Stačí ak povieme korytnačka, gestom naznačíme, že sa sťahujeme do svojho panciera a potrebujeme čas na zamyslenie, upokojenie. Našiel si medzi spolužiakmi priateľa ? Našiel si niekoho, komu si sa potreboval ospravedlniť ? Ako si sa cítil? Ako sa cítiš teraz?

PRÍLOHA Č.8

DETI SVETA

Cieľ: Poukázať na spoločné záujmy, túžby všetkých detí sveta.

Pomôcky: Fotografie detí z rozličných krajín sveta.

Realizácia: Učiteľ krátko vysvetlí žiakom, že im priniesol fotografie detí z mnohých krajín sveta. Deti majú hádať, čo deti na fotografiách robia, čo asi prežívajú. Čo majú s nimi spoločné (deti rady skáču, behajú, tancujú, spievajú, majú rady sladkosti, tešia ich, keď ich rodičia pochvália a pohladia, neznášajú bitku a krik dospelých, tešia sa na voľný čas s kamarátmi, rady sa kúpu...) Čo sa vám zdá na deťoch na obrázkoch zvláštne, iné (farba pleti, oči, vlasy, oblečenie). Myslíte si, že pre tieto vonkajšie zvláštnosti sú tieto deti iné ako vy (túžby, obavy, očakávania, strach...)?

Reflexia: Žiaci uvažujú a odpovedajú na otázky učiteľa: Deti, počuli ste už niekedy o tom, že nejaké dieťa vášho veku nebolo rado:

o Keď sa ich mama a ocko majú radi? o Keď dostane nejakú novú hračku? o Keď môže ísť von za kamarátmi?

Učiteľ prostredníctvom otázok vedie besedu k cielenému záveru: Všetky deti sveta majú rovnaké túžby i obavy. Všetky deti sveta majú veľa spoločného.

(Ivanová, 2007)

PRÍLOHA Č.9

DETI CHCÚ MILOVAŤ DOSPELÝCH

Cieľ: Dôverovať dospelým a prijímať ich ako priateľov.

Pomôcky: text: Dohovor o právach dieťaťa

Realizácia: Učiteľ vysvetlí žiakom, že nie v každej krajine majú rodičia možnosť dať svojim deťom to najlepšie, čo by chceli. V niektorých krajinách je vojna a chudoba. Mnohí ľudia v týchto krajinách trpia. Sú medzi nimi aj rodičia a ich deti. Keďže dospelí vedia, že deti nemôžu za problémy, v ktorých sa mnohé krajiny nachádzajú, veľmi túžia chrániť ich. Po tomto úvode vyzve žiakov, aby porozprávali, ako ich rodičia chránia, ako sa o nich starajú. Pre názornosť im môže ponúknuť aj obrázky, na ktorých je zobrazená starostlivosť dospelých o deti. Reflexia: Môžeme ňou pokračovať podľa vyspelosti žiakov. Niekedy sú deti vystavené zlovôli dospelých (niekedy rodičov). Potom deti trpia hladom, nevšímavosťou, odstrkováním, ťažkou prácou... Je to veľké zlo, pri ktorom trpia nielen deti, ale aj ich blízki.

Záver: Dospelí celého sveta sa rozhodli, že túto svoju starostlivosť povýšia na svoju povinnosť. Napísali o tom dohodu – Dohovor o právach dieťaťa – v ktorom všetkým deťom sveta priznávajú právo na ich lásku, starostlivosť a ochranu, ktorá má rôzne podoby. Iba láska môže deťom pomôcť k plnému rozvoju a k opätovaniu tejto lásky. Deti chcú preto ešte viac milovať a čtiť si svojich

rodičov. Na záver si žáci prečítajú desať želaní, považujú o nich a každý jednotlivu môže k nim doplniť jedenáste – vlastné želanie.

Desať želaní

1. Sme deti sveta. Nie je dôležité, kto sú naši rodičia, kde bývame alebo v čo veríme. Správajte sa k nám ako k sebero vným. Zaslúžime si to najlepšie, čo svet poskytuje.
 2. Chráňte nás, aby sme mohli vyrastať slobodne a dôstojne.
 3. Dajte nám meno a krajinu, ktorú môžeme volať svojou.
 4. Poskytnite nám teplo a útočisko. Dajte nám najesť a poskytnite nám miesto na hranie. Ak sme chorí, opatrujte nás a utešte nás.
 5. Ak sme postihnutí telesne alebo duševne, starajte sa o nás ešte viac a vyjdite v ústrety našim mimoriadnym potrebám.
 6. Nechajte nás vyrastať v rodine. Ak sa o nás nemôže starať naša vlastná rodina, vezmite si nás a majte nás radi ako vlastné.
 7. Učte nás, ako prežiť šťastný a produktívny život. Nechajte nás, aby sme sa hrou učili žiť sami.
 8. V ťažkých časoch pomôžte nám ako prvým. Budúcnosť sveta závisí od nás.
 9. Chráňte nás pred krutosťou a pred tými, ktorí by nás chceli zneužívať.
 10. Vychovávajú nás s porozumením, slobodne a s láskou. Keď vyrastíme, aj my budeme hlásať slobodu, porozumenie na celom svete.
- (In: Ivanová, 2007,s.59).

VI. Skrátená verzia Dohovoru o právach dieťaťa

Článok 1.

Dieťaťom sa rozumie každá ľudská bytosť mladšia ako 18 rokov.

Článok 2.

Všetky práva patria všetkým deťom. Deti musia byť ochránené pred akoukoľvek formou diskriminácie.

Článok 3.

Najlepšie záujmy dieťaťa musia byť prvoradé. Záujem dieťaťa musí byť nadradený vo všetkom čo sa ho týka.

Článok 4.

Povinnosťou štátu je zabezpečiť, aby každý musel dodržiavať práva tak, ako sú uvedené v Dohovore. Článok 5.

Štát musí rešpektovať práva a zodpovednosť rodičov a postarať sa, aby zabezpečil dieťaťu takú pomoc, ktorá je vhodná k rozvoju jeho osobnosti.

Článok 6.

Každé dieťa má prirodzené právo na život.

Článok 7.

Každé dieťa má právo na meno, právo na meno, štátnu príslušnosť, má právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť.

Článok 8.

Štát má povinnosť chrániť a pokiaľ by to bolo potrebné, obnoviť totožnosť dieťaťa, tzn. jeho meno, rodinné vzťahy a štátnu príslušnosť.

Článok 9.

Dieťa má právo žiť so svojimi rodičmi, pokiaľ je to v jeho najlepšom záujme, má právo udržiavať kontakt s oboma rodičmi, ak je od jedného alebo od oboch oddelené.

Článok 10.

Za účelom spojenia rodiny majú deti a rodičia právo opustiť akúkoľvek krajinu, alebo sa do nej vrátiť, aby boli znova spolu ako rodina.

Článok 11.

Štát má povinnosť predchádzať únosom detí do zahraničia, zabráňovať únosom, vytvárať podmienky pre vrátenie detí rodičom do ich krajiny.

Článok 12.

Deti majú právo vyjadriť slobodne svoj názor, ako aj právo na to, aby ich názory boli brané do úvahy v záležitostiach, ktoré sa ich dotýkajú.

Článok 13.

Deti majú právo vyjadriť svoj názor, vyhľadať a šíriť informácie bez ohľadu na hranice, pritom musia rešpektovať práva alebo povesti iných.

Článok 14.

Deti majú právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženstva s ohľadom na vhodné vedenie rodičov

Článok 15.

Deti majú právo slobodne sa združovať a pokojne sa zhromažďovať.

Článok 16.

Deti majú právo na ochranu pred narušovaním vlastného súkromia, rodiny, domova a korešpondencie a pred útokmi na svoju povesť a dobré meno.

Článok 17.

Štát zabezpečuje deťom prístup k informáciám, podporuje masovokomunikačné prostriedky, aby šíрили informácie a materiály prospešné pre deti, podporuje produkciu a rozširovanie detských kníh.

Článok 18.

Obidvaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu dieťaťa a štát zabezpečuje príslušnú pomoc pri plnení úlohy výchovy.

Článok 19.

Štát musí vykonať všetky opatrenia pred akýmkoľvek telesným duševným alebo sexuálnym zneužívaním, musí dieťa chrániť pred nedbalým zaobchádzaním, týraním alebo vykorisťovaním.

Článok 20.

Deti, ktoré sú zbavené rodinného prostredia, majú právo na zvláštnu ochranu a starostlivosť.

Článok 21.

Kde je povolené osvojenie, najlepšie záujmy dieťaťa musia byť najdôležitejším hľadiskom tohto osvojenia.

Článok 22.

Deti, ktoré sú utečenci alebo žiadajú o status utečenca, musia dostať potrebnú pomoc štátu.

Článok 23.

Postihnuté deti majú právo na špeciálnu starostlivosť, vzdelávanie a školenie, ktoré im má umožniť plnohodnotne žiť v spoločnosti.

Článok 24.

Deti majú právo na čo najlepšiu zdravotnú starostlivosť a štát sa stará o to, aby všetky deti mali rovnaký prístup k zdravotníckym službám.

Článok 25.

Dieťa, ktoré bolo zverené do starostlivosti, ochrany alebo liečenia v lekárskom alebo inom ústave, má právo na pravidelnú kontrolu jemu poskytovanej opatery.

Článok 26.

Deti majú právo na sociálne zabezpečenie vrátane sociálneho poistenia.

Článok 27.

Každé dieťa má právo na životnú úroveň primeranú jeho fyzickému, mentálnemu, duchovnému, morálnemu a sociálnemu rozvoju.

Článok 28.

Deti majú právo na vzdelanie, pritom musia dostať bezplatné a povinné základné vzdelanie. Štát musí zabezpečiť, aby disciplína v škole bola vykonávaná spôsobom, ktorý neohroží dôstojnosť detí.

Článok 29.

Štát sa zaväzuje, že deti budú vychovávané k rozvíjaniu úcty k ľudským právam, k rozvíjaniu úcty k svojim rodičom, k vlastnej kultúre, jazyku, k rozvíjaniu úcty k prírodnému prostrediu.

Článok 30.

Deti majú právo, pokiaľ sú členmi menšinovej skupiny, vyznávať a praktizovať vlastné náboženstvo alebo používať vlastný jazyk.

Článok 31.

Deti majú právo na odpočinok, voľný čas, venovať sa hre a oddychovým činnostiam, ktoré zodpovedajú ich veku a slobodne sa zúčastňovať na kultúrnom živote a umení.

Článok 32.

Deti nesmú byť hospodársky vykorisťované a nesmú vykonávať práce, ktoré by boli pre ne nebezpečné, bránili im vo vzdelaní, alebo by škodili ich zdraviu a mravnému či sociálnemu rozvoju.

Článok 33.

Štát zaručuje, že urobí všetko pre to, aby boli deti chránené pred nezákonným užívaním drog a pred účasťou na ich šírení a výrobe.

Článok 34.

Štát zaručuje, že deti budú chránené pred všetkými formami sexuálneho zneužívania a vykorisťovania.

Článok 35.

Štát vytvorí všetky podmienky k tomu, aby zabránil únosom detí, predaju alebo obchodovaniu s nimi.

Článok 36.

Štát bude chrániť deti pred všetkými ďalšími formami vykorisťovania.

Článok 37.

Žiadne dieťa nesmie byť svojvoľne zbavené slobody. Dieťa, ktoré je držané vo väzbe, má právo na okamžitú právnu pomoc a kontakt so svojou rodinou.

Článok 38.

Dieťa, ktoré nedosiahlo 15 rokov, nesmie štát povolať do ozbrojených síl, ani sa nesmie priamo zúčastňovať bojov.

Článok 39.

Deti, ktoré sa stretli s ozbrojenými konfliktami, s mučením, s týraním alebo vykorisťovaním majú právo na podporu, aby sa fyzicky a psychicky zotavili.

Článok 40.

Deti, ktoré porušili zákony, majú právo získať právnu pomoc, záruky a zaobchádzanie, ktoré podporí ich zmysel pre dôstojnosť a záujem pre návrat do spoločnosti, ktorej zákony budú dodržiavať.

Právo na rovnosť bez rozdielu rasy, náboženstva, pôvodu a postavenia.

Dieťaťu náležia všetky práva uvedené v tejto deklarácii. Na tieto práva majú nárok všetky deti bez jedinej výnimky, bez rozdielu rasy, farby, pohlavia, reči, náboženstva, politického alebo iného presvedčenia, národného alebo sociálneho pôvodu, majetkového, spoločenského alebo iného postavenia, či už dieťaťa samého alebo jeho rodiny.

Právo na zdravý duševný a telesný vývoj.

Dieťaťu sa má dostať zvlášťnej ochrany a treba mu zákonmi a inými prostriedkami zabezpečiť, aby sa v slobodných a dôstojných podmienkach zdravým a morálnym spôsobom vyvíjalo telesne, duševne, mravne, duchovne a sociálne. Pri prijímaní zákonov hlavným hľadiskom majú byť najvlastnejšie záujmy dieťaťa.

Právo na meno a štátnu príslušnosť.

Dieťa má mať od narodenia právo na meno a štátnu príslušnosť.

Právo na výživu, bývanie a zdravotnícke služby.

Dieťaťu sa majú dostať výhody sociálneho zabezpečenia. Má mať právo dospievať a vyvíjať sa v zdraví, preto treba jemu a jeho matke poskytovať zvlášť starostlivosť a ochranu vrátane primeranej starostlivosti pred narodením a po ňom. Dieťa má právo na primeranú výživu, bývanie, zotavenie a zdravotnícke služby.

Právo na zvláštnu opateru pri telesnom, duševnom, alebo sociálnom postihnutí.

Telesne, duševne alebo sociálne postihnutému dieťaťu treba poskytnúť zvláštnu opateru, výchovu a starostlivosť, akú vyžaduje jeho konkrétny stav.

Právo na lásku, porozumenie a starostlivosť.

Plný a harmonický rozvoj osobnosti dieťaťa vyžaduje lásku a porozumenie. Všade, kde je to možné, má vyrastať obklopený starostlivosťou a zodpovednosťou svojich rodičov a vždy v ovzduší lásky a mravnej a hmotnej istoty, s výnimkou mimoriadnych okolností sa dieťa v útlom veku nemá odlúčiť od matky. Má byť povinnosťou spoločnosti a úradov venovať osobitnú starostlivosť deťom, ktoré nemajú rodinu, a tým, ktorým sa nedostáva primeraných prostriedkov na výživu. Je potrebné, aby štát poskytoval finančnú a inú pomoc na výživu mnohohodným rodinám.

Právo na bezplatné vzdelávanie, hru a zotavenie.

Dieťa má nárok na vzdelávanie, ktoré má byť bezplatné, aspoň na základnom stupni. Má sa mu dostať vzdelania, ktoré zvýši jeho všeobecnú kultúrnu úroveň a poskytne mu rovnaké možnosti rozvíjať svoje schopnosti, svoje vlastné názory a svoj zmysel pre mravnú a spoločenskú zodpovednosť, aby sa mohlo stať užitočným členom spoločnosti.

Tí, čo sú zodpovední za vzdelávanie a výchovu dieťaťa, majú sa riadiť ozajstnými záujmami dieťaťa: túto zodpovednosť majú predovšetkým jeho rodičia. Dieťa má mať všetky možnosti pre hru a zotavenie, ktoré majú sledovať tie isté zábery ako vzdelávanie: spoločnosť a úrady majú podporovať úsilie využívať toto právo.

Právo na prednostnú ochranu a pomoc.

Dieťa má byť za každých okolností medzi prvými, ktorým sa poskytuje ochrana a pomoc.

Právo na ochranu pred zanedbávaním, krutosťou a využívaním.

Dieťa má byť chránené pred všetkými formami zanedbávania, krutosti využívania. Nemá byť predmetom nijakého spôsobu obchodu. Dieťa sa nesmie zamestnávať pred dovŕšením primeraného minimálneho veku: v nijakom prípade ho nemožno nútiť alebo mu dovoliť, aby vykonávalo prácu alebo zamestnanie, ktoré je na úkor jeho zdravia alebo vzdelávania, alebo bráni jeho telesnému, duševnému alebo mravnému vývinu.

Právo na ochranu pred diskrimináciou a na výchovu v duchu znášanlivosti, mieru a bratstva.

Dieťa treba chrániť pred pôsobením, ktoré môže podnecovať rasovú, náboženskú alebo akúkoľvek inú formu diskriminácie. Dieťa sa má vychovávať v duchu porozumenia, znášanlivosti, priateľstva medzi národmi, mieru a bratstva všetkých ľudí, aby si plne uvedomovalo, že má svoje sily a schopnosti venovať službe ostatným ľuďom.

<http://www.duhovamozaika.qsh.eu/>

Š T A T Ú T

Žiackej organizácie

Základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola, Československej armády 15, Moldava nad Bodvou - Szepsi

čl. 1

Základné ustanovenia

1. Žiacka organizácia /ŽO/ je zložená zo zástupcov žiakov tried 5. – 9. ročníka základnej školy a ďalších dobrovoľníkov, zaujímajúcich sa o chod školy.
2. Do ŽO sa žiaci hlásia dobrovoľne.
3. Sídлом ŽO je Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola, Československej armády 15, Moldava nad Bodvou - Szepsi

čl. 2

Poslanie

Žiacka organizácia vytvára nové formy spolupráce s učiteľmi a vedením školy. Svojou činnosťou umožňuje žiakom participovať na demokratickom riadení chodu školy.

Žiacka organizácia sa bude angažovať:

- a) pri riešení výchovno-vzdelávacích problémov,
- b) v navrhovaní opatrení na zlepšenie klímy v škole,
- c) v pomoci pri zlepšovaní vzťahov žiak – učiteľ,
- d) pri organizovaní mimoškolskej činnosti,
- e) upozorňovať na závažné priestupky žiakov,
- f) proti patologickým javom, šikanovaniu a všetkým formám agresivity.

čl. 3

Organizácia činnosti Žiackej organizácie

- 1. Obdobie činnosti ŽO je jeden školský rok.
- 2. Činnosť ŽO riadi koordinátor poverený riaditeľkou školy a predseda zvolený zo žiakov.
- 3. Funkčné obdobie všetkých volených je jednoročné.
- 4. ŽO zasadá minimálne jedenkrát za mesiac v priestoroch Základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola, Československej armády 15, Moldava nad Bodvou - Szepsi.
- 5. Zasadnutia ŽO sú v zásade verejné. Zvoláva ich koordinátor, ktorý vedie ich rokovania. Koordinátor ŽO môže poveriť vedením zasadnutia predsedu ŽO.
- 6. Činnosť ŽO prebieha na základe schváleného plánu na školský rok.

čl. 4

Rokovanie Žiackej organizácie

- 1. Program rokovania ŽO pripravuje jeho predseda a koordinátor.
- 2. Predseda ŽO alebo koordinátor má právo zvolať aj mimoriadne zasadnutie na návrh ktoréhokoľvek poslanca, pokiaľ uzná, že problém sa musí riešiť okamžite.
- 3. Každé rokovanie ŽO je doložené zápisom a prezenčnou listinou.
- 4. Pri prijímaní rozhodnutí je treba účasť nadpolovičnej väčšiny členov ŽO.
- 5. Uznesenia po hlasovaní sú platné, ak s nimi súhlasí nadpolovičná väčšina účastníkov.
- 6. Dospelí členovia ŽO majú pri hlasovaní iba poradný hlas.
- 7. V prípade rovnosti hlasov na zasadnutí ŽO má predseda parlamentu právo dvoch hlasov.

čl. 5

Práva a povinnosti člena Žiackej organizácie

Žiacka organizácia sa bude riadiť Deklaráciou práv dieťaťa, z ktorej vyplývajú nasledujúce práva dieťaťa:

- 1. Právo na rovnosť bez rozdielu rasy, náboženstva, pôvodu a postavenia.
- 2. Právo na zdravý duševný a telesný rozvoj.
- 3. Právo na meno a štátnu príslušnosť.
- 4. Právo na výživu, bývanie a zdravotnícke služby.
- 5. Právo na zvláštnu opateru pri telesnom, duševnom a sociálnom postihnutí.
- 6. Právo na lásku, porozumenie a starostlivosť.
- 7. Právo na bezplatné vzdelávania, hru a zotavenie.
- 8. Právo na prednostnú ochranu a pomoc.

9. Právo na ochranu pred zanedbaním, krutosťou a využívaním.
10. Právo na ochranu pred diskrimináciou, na ochranu v duchu znášanlivosti, mieru a bratstva.

Práva členov ŽO:

1. Zúčastňovať sa zasadnutí, zapájať sa do diskusie, podávať návrhy, podnety a pripomienky k činnosti ŽO.
2. Slobodne vyjadriť svoj názor.
3. Požiadat' o mimoriadne zvolanie ŽO v prípade nutnosti riešenia problému.
4. Zúčastňovať sa na podujatiach ŽO, využívať výhody poskytované ŽO.
5. Právo spolurozhodovať o činnosti, voliť a byť volený.
6. Vyjadrovať sa: a) k otázkam, ktoré sa týkajú chodu školy, b) k podnetom jednotlivých tried, c) k zmene školského poriadku, d) k problémom vo výchovno-vzdelávacom procese.

Povinnosti členov ŽO:

1. Pravidelne sa zúčastňovať zasadnutí ŽO.
2. Zodpovedne si plniť zverené úlohy.
3. Aktívne pomáhať a zúčastňovať sa podujatí organizovaných ŽO.
4. Dbat' na kultúru prejavu a reči /Počúvať diskutujúceho, nezosmiešňovať ho, používať spisovné slová vo svojich vystúpeniach/. V prípade nespokojnosti s činnosťou niektorého člena ŽO môže byť hlasovaním členov odvolaný.

čl. 6

Záverečné ustanovenia

Tento štatút bol schválený na zasadnutí Žiackej organizácie dňa a od tohto dňa nadobúda platnosť.

V Moldave nad Bodvou

dňa

Koordinátor Školského parlamentu v. r.

